

ВЪПРОС № 46:
**ИЗПЪЛНИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО – ОБЩА
ХАРАКТЕРИСТИКА. ИЗПЪЛНЕНИЕ СРЕЩУ ГРАЖДАНИ,
ОРГАНИЗАЦИИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОРГАНИ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

1. Обща характеристика на производството по изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела.
2. Развитие на производството.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- Членове 267 – 292 от Административнопроцесуалния кодекс

ПОНЯТИЕ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО

- **Производството по изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела е съвкупност от регулирани от нормите на Административнопроцесуалния кодекс последователно развиващи се правни действия, насочени към изпълнението на влезли в сила индивидуални административни актове, подлежащи на предварително изпълнение индивидуални административни актове, общи административни актове без значение дали са влезли в сила или не, влезлите в сила или подлежащи на предварително изпълнение решения, определения и разпореждания на административните съдилища, споразумения пред административните органи или пред съда, административни договори.**

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

- Производството по изпълнение на административните актове и съдебни решения по административни дела е:
  - - третата фаза на административния процес;
  - - *задължителна фаза на процеса*;
  - - *предмет на изпълнение* съгласно чл. 267 от АПК са *изискуемите задължения, породени от изпълнителните основания*, предвидени в кодекса или в друг закон;
  - - обособено и независимо от други изпълнителни производства, водени по Гражданския процесуален кодекс (ГПК) или по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК), срещу същия длъжник, защото публичните вземания, породени от изпълнителни основания по чл. 268 от АПК, се изпълняват по реда на ДОПК, а частните вземания на държавата и общините, както и вземанията за вреди от незаконосъобразни административни актове и от принудително изпълнение и другите частни парични вземания, породени или удостоверени от изпълнителните основания по чл.268, включително вземанията за разноски, свързани с изпълнението, се изпълняват по реда на ГПК (чл. 269 от АПК).

УЧАСТНИЦИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ АКТОВЕ ПО АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛА

- *Участници* в производството по изпълнение на административни актове и съдебни актове по административни дела са тези физически лица, юридически лица и административни органи, които имат определена процесуална роля по изпълнението на актовете. Такива са органите на МВР, които съдействат при изпълнението

СУБЕКТИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ АКТОВЕ ПО АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛА

- *Субекти* в производството по изпълнение на административни актове и съдебни актове по административни дела са тези участници, които чрез своите действия могат да започнат, придвижат или приключат производството. Това са органът по изпълнението и страните.
- Орган по изпълнението е:
  - 1. за изпълнение срещу граждани и организации – административният орган, който е издал или е трябвало да издаде административния акт, освен ако в изпълнителното основание или в закона е посочен друг орган;
  - 2. за изпълнение срещу административен орган – съдебният изпълнител, в чийто съдебен район е местоизпълнението на задължението (чл. 271, ал. 1 от АПК).
- Когато след издаване на изпълнителното основание административният орган, който е издал или е трябвало да издаде административния акт бъде закрит, без да е посочен негов правопреемник, или компетентността му по въпроса бъде отнета, орган по изпълнението е овластеният с компетентността да издава същите актове орган (чл. 271, ал. 2 от АПК).

СТРАНИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ АКТОВЕ И СЪДЕБНИ АКТОВЕ ПО АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛА

- *Страни* в производството по изпълнение на административни актове и съдебни актове по административни дела са тези лица, които защитават свои права и законни интереси:
  - - вискателят:
  - а) гражданин;
  - б) наследниците и частните правоприменници на вискателя могат да искат изпълнение въз основа на издаденото в полза на праводателя им изпълнително основание;
  - в) юридическо лице или неговите правоприменници;
  - г) административен орган или неговите правоприменници;
  - д) прокурорът, когато производството е започнало по негова инициатива;
  - е) омбудсманът, когато производството е започнало по негова инициатива;
  - ж) друг държавен орган, когато производството е започнало по негова инициатива;
  - - длъжникът по изпълнението:
    - а) гражданин;
    - б) неговите наследници, освен когато задължението е било от личен характер, както и когато наследниците не са приели наследството, те не отговарят за задълженията на наследодателя;
    - в) юридическо лице или неговите правоприменници; г) административен орган или неговите правоприменници.

НАЧАЛО НА ПРОИЗВОДСТВОТО

- Основните начини за започване на производството са два:
- - *Служебно* – по инициатива на органа, който е издал или е трябвало да издаде административния акт (чл. 276, ал. 1 от АПК).
- - *Неслужебно* – по инициатива на горестоящия орган, на прокурора или омбудсмана, или по писмена молба на заинтересован гражданин или организация (чл. 276, ал. 2, изр. 1 от АПК).
- Органът по изпълнението отправя до длъжника покана за доброволно изпълнение в 14-дневен срок от получаването ѝ (чл. 277, ал. 1 от АПК). При смърт на задължено физическо лице в срока за доброволното изпълнение органът по изпълнението, преди да продължи действията си, изпраща на наследниците нова покана (чл. 277, ал. 3 от АПК).

НАЧАЛО НА ПРОИЗВОДСТВОТО

- Органът по изпълнението осъществява същото в срока и начина, посочени в изпълнявания административен акт. Когато липсва указан начин на изпълнение или посоченият начин на изпълнение е невъзможен, органът по изпълнението определя:
  - 1. начин и средства за изпълнение, които ще доведат до най-ефективно изпълнение на задължението (чл. 272, ал. 1, т. 1 от АПК);
  - 2. начин и средства, които са най-благоприятни за гражданите и организациите, спрямо които или в чиято ползва се осъществява изпълнението, когато е възможно то да се изпълни по няколко възможни начина (чл. 272, ал. 1, т. 2 от АПК), като в този смисъл е налице продължение на принципа за съразмерност.

ИЗПЪЛНЕНИЕ СРЕЩУ ГРАЖДАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ

- *Изпълнение на заместими задължения:* Когато длъжникът трябва да изпълни едно действие, което може да бъде извършено от друго лице, действието се изпълнява за негова сметка от органа по изпълнението. По искане на вискателя органът по изпълнението може да го упълномощи да извърши изпълнението, като направените за това разноси се заплащат от органа за сметка на длъжника (чл. 286 от АПК).
- *Изпълнение на незаместими задължения:* Когато действието не може да се извърши от друго лице, а зависи изключително от волята на длъжника, органът по изпълнението налага при виновно неизпълнение глоба на задължения гражданин от 50 до 1000 лв. седмично, а на задължената организация – имуществена санкция от 500 до 10 000 лв. седмично, едновременно с глоба от 50 до 1000 лв. седмично на представляващите организацията, с изключение на упълномощените от нея лица. Глобите и имуществените санкции се налагат до изпълнение на задължението за определено действие. Глобите или имуществените санкции се налагат при всяко неизпълнение на задължението за въздържане от действие. Глобите или имуществените санкции се налагат от органа по изпълнението, без да се спазва редът за установяване на административните нарушения и налагане на административните наказания, предвиден в Закона за административните нарушения и наказания и в този кодекс (чл. 287 от АПК).

ИЗПЪЛНЕНИЕ СРЕЩУ АДМИНИСТРАТИВЕН ОРГАН

- Изпълнение на задължение за предаване на вещ
- Задължението за предаване на вещ се изпълнява от съответния орган по изпълнението по реда на Гражданския процесуален кодекс. Равностойността на дължимата движима вещ, която не е намерена у длъжника или е развалена, се определя от административния орган по изпълнението. Недвижим имот се предава и ако бъде намерен у трето лице, придобило фактическата власт след издаване на изпълнителното основание. Ако третото лице заяви права, които са съществували при издаването на изпълнителното основание и се засягат от него, органът по изпълнението отлага изпълнението и определя на лицето 7-дневен срок да оспори основанието. Оспорването спира изпълнението до разрешаването му (чл. 288 от АПК).
- Наложените глоби и имуществени санкции подлежат на обжалване по реда на раздел VI от глава XVII на АПК — „Обжалване на действията на органа по изпълнението“.

СПИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

- АПК допуска отсрочване и разсрочване на изпълнението.
- *Отсрочване* означава еднократно разрешение изпълнението да се извърши изцяло след определен краен срок, а *разсрочване* – изпълнението да се извърши на части съгласно одобрен от органа по изпълнението план. Отсрочването или разсрочването се допускат, когато имотното състояние на длъжника или други обективни обстоятелства възпрепятстват незабавното изпълнение (чл. 278, ал. 1 от АПК). Отсрочването се разрешава за 14-дневен срок след датата на изпълнение, първоначално определена в изпълнителното основание. Разсрочването се разрешава при краен срок два месеца след датата на изпълнение, първоначално определена в изпълнителното основание (чл. 278, ал. 2 от АПК).
- Изпълнението може да бъде спряно в случаите, когато:
  - 1. има разпореждане на съда, с което трябва да е определен и срокът за спиране, по писмено искане на вискателя, при смърт или прекратяване на страна;
  - 2. или когато е нужно да се учреди настойничество или попечителство (чл. 280 от АПК).

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА СПРЯНО ПРОИЗВОДСТВО ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ

- *Възобновяването* на спряно производство по изпълнението става *служебно* или *по искане на взыскателя*, след като бъдат отстранени пречките за движението му. В хипотезата на чл. 280, ал. 3 от АПК производството не се възобновява, ако задължението е било от личен характер (чл. 280 от АПК). Производството по изпълнение се прекратява:
  - 1. когато е започнато от лице или срещу лице или орган извън посочените в чл. 274;
  - 2. по писмено искане на взыскателя;
  - 3. когато изпълнителното основание бъде признато за нищожно или бъде отменено;
  - 4. когато се представи влязло в сила решение по чл. 298;
  - 5. при погасяване на задължението поради изпълнението му, установено с изходящ от взыскателя документ или с официален документ;
  - 6. поради смърт на страна, когато задължението е с оглед на личността ѝ;
  - 7. поради фактическа или правна невъзможност за изпълнението му;
  - 8. поради други безспорни обстоятелства, установени с писмени доказателства;
  - 9. по възражение на длъжника, ако от деня, в който задължението е станало изискуемо, до получаването на поканата по чл. 277 е изтекла давността по чл. 285;
  - 10. в случаите по чл. 280, т. 2, ако взыскателят не поиска възобновяване на производството в едномесечен срок от спирането;
  - 11. в случаите по чл. 280, т. 3 – с изтичането на три месеца от постановлението за спиране, в случай че задължението е за незаместимо действие (чл. 282, ал. 1 от АПК).

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА СПРЯНО ПРОИЗВОДСТВО ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ

- С изтичането на 5 години от влизането в сила на изпълнителното основание то се погасява по давност и не може да бъде привеждано в сила (чл. 285 от АПК).
- *Давността не се прилага служебно, а само при възражение за изтекла давност, направено от длъжника. При липса на такова възражение органът по изпълнението следва да предприема всички необходими действия по изпълнението и те ще бъдат законосъобразни.*

ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

- Изпълнителното производство приключва с изпълнението на задължението и събирането на разноските по производството (чл. 283 от АПК).
- За всяко предприето и извършено от него действие органът по изпълнението съставя протокол, в който посочва деня, мястото на извършването му, направените от участниците искания и заявления и направените разноски по изпълнението. Протоколът се предявява срещу подпис на присъствалите страни и трети лица, участващи в изпълнението.
- Към преписката се прилагат всички протоколи за предприети от органа действия, издадените постановления, както и други документи, удостоверяващи изпълнението или наличието на условия за спиране, възобновяване или прекратяване на производството (чл. 284 от АПК).

ВЪПРОСИ

- Кой са особеностите на производството по изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела?
- Кой са етапите на производството по изпълнение на административни актове и съдебни решения по административни дела?
- Кой са видовете изпълнение?